

Engelbrekt-Gärdets förskolor

Dnr 2019-10-1.2.1.
Bilaga 2 b
Sid 1 (24)
2019-01-21

Handläggare
Jessika von Malmborg
Telefon: 08-508 108 50

Kvalitetsredovisning förskola 2018 för Engelbrekt-Gärdets förskolor

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Framgångsfaktorer.....	4
Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämnds nivå för kommande budgetår.....	5
Utvecklingsområden.....	5
Stadsdelsgemensamma insatser.....	6
Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår.....	7
Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår	7
Kvalitetsarbets genomförande	7
Utvecklingsområden för innevarande budgetår.....	9
Nämndmål och enhetsmål med pedagogisk inriktning för innevarande år	11
Övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser för innevarande budgetår för att öka måluppfyllelsen	14
Strukturella förutsättningar.....	16
Självvärdering	18
Förskoleundersökning	20
Övriga underlag.....	24

Sammanfattande analys

Anvisning

Här redovisar stadsdelsnämnden/enheten sin samlade bedömning av verksamhetens måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen utifrån underlagen nedan samt hur de kompletterar och påverkar varandra.

Vi bygger en lärande och robust organisation med fokus på reflektions- och delaktighetskultur. Syftet är att skapa ökad likvärdighet mellan förskolorna, med fokus på läroplanen, Östermalms pedagogiska plattform och enhetens operativa vision. Utifrån detta har vi tagit fram en gemensam vision för enheten:

Vi se att vi i vårt tematiska arbete skiljer på ämnesområdena och att vi behöver bli bättre på att skapa ingångar och förbindelser inom och mellan olika ämnesområden samt fördjupa och synliggöra läroprocesser. Med vårt gemensamma tema "barnen möter staden - på hundra sätt" kan vi redan nu se att det hjälper oss att se de olika ämnen som barnen intresserar sig för, vad och hur de leker och hur de hänger ihop. Vårt gemensamma tema har bidragit till ett tydligare och mer utvecklande arbete i alla ämnesområden och har legat som grund för samtal och skapat transparens inom enheten när vi lyft goda exempel. Det har skapat en större gemenskap inom arbetslagen och ett mer likvärdigt sätt att arbeta.

Samtliga arbetslag har veckoreflektion för att följa upp och planera verksamheten för barnen. Användandet av våra reflektionsprotokoll är en styrka för att synliggöra barnens nyfikenhet och lärande. Det är också ett utvecklingsområde då vi behöver bli än mer konsekventa i vårt användande för att synliggöra barnens förändrade kunnande. Ledningens bedömning är att vi behöver fortsätta hålla i processerna och hålla fokus.

Vi har följt vår plan för vår mötesorganisation som vi planerade för hösten. Alla arbetslag har haft tid för veckoreflektioner och pedagogiskt forum. Det har varit viktigt för att kunna utveckla utbildningen för barnen. Vi tror också att det på sikt kan hjälpa förskollärarna med innehållet i den *pedagogiska utvecklingstiden*. Den återkoppling vi fått från förskollärarna är att de upplever detta som positivt och att det har blivit tydligare vad deras uppdrag innebär.

Arbetslagsledarutbildningen. Majoriteten av våra förskollärare har genomgått utbildningen. Deltagarna uttrycker att de i utbildningen har fått olika verktyg, övningar och material, konkreta exempel och förslag på metoder för att leda mot läroplanens mål. Ledningen och

deltagarna är positiva till utbildningen och ser att den har lett till en ökad förståelse för förskollärarens roll som ledare i arbetslaget.

CPU - Gärdesbackens förskola ingår sedan januari i ett övningsförskoleprojekt, att bli ett centrum för professionsutveckling (CPU), i samarbete med Södertörns högskola. Detta samarbete innebär att vi kommer ha en starkare koppling till den miljö där forskning och ny kunskap finns. Samarbetet kommer ge oss möjligheter till intern fortbildning utifrån egna behov och vi får möjlighet att knyta kontakt med blivande förskollärare som på sikt kan vara av stor betydelse vid eventuell nyrekrytering i enheten men också för Östermalm. CPU och VFU är en viktig del i vår omvärldsbevakning samtidigt som vi är med och utbildar våra framtida kollegor. Att ha fler studenter på samma förskola gör att vi får en dialog och samtal som håller igång över tid och som bidrar till att hålla fokus på uppdraget och att utveckla verksamheten. Det blir också lättare att organisatoriskt möjliggöra för handledarsamtal och kompetensutveckling. Utmaningen har varit att få alla förskollärare att se vinsterna och fördelarna med att ta emot studenter.

Kulturombuden på varje förskola har träffats i början av höstterminen för att gå igenom enhetens gemensamma kulturplan och säkerställa att alla barn får möta olika kulturupplevelser. Vi har påbörjat arbetet med att formulera gemensamma traditioner, samt stärka förskolornas arbete med sina individuella traditioner.

Platsansvariga förskollärare och ledningen har under året deltagit i ett nätverk där fokus ligger på pedagogisk dokumentation och processinriktat arbetssätt. Syftet är att stärka förskollärarna i sitt pedagogiska uppdrag för att kunna leda de målstyrda processerna på sin förskola.

Skolplattform Stockholm arbetar med att utveckla ett gemensamt, skolformsövergripande it-stöd för nästan 800 skolor och förskolor i Stockholms stad. Det främsta syftet med en gemensam skolplattform och nya verksamhetssystem är att erbjuda alla barn och elever samma möjligheter till digital utveckling och att underlätta för pedagoger i det dagliga arbetet. Vår enhet har en organisation för att gå in skolplattformen. Våra 20 "ambassadörer" utbildades i september, dessa personer kan vara stöd för kollegorna. Införandet av skolplattformen kommer att innebära att vi kommer behöva köpa in fler digitala enheter, till avdelningarna.

Miljöförvaltningen har inspekterat samtliga förskolor inom enheten under april 2018 för att säkerställa att verksamheterna uppfyller kraven på god egenkontroll och Folkhälsomyndighetens allmänna råd gällande god inomhusmiljö. De brister som omfattar ventilation, värme, buller och dylikt kommer att hanteras av lokalavdelningen på förvaltningen. Mindre brister har enheten sett över och följts upp på skyddsronderna i oktober/november.

Att enheten har egna timvikarier har resulterat i att vi har bättre kännedom om vilka personer som arbetar på våra förskolor, samt att det kan vara samma personer som återkommer och de får bättre kännedom om verksamheten. Det är också bättre ekonomiskt.

Framgångsfaktorer

Anvisning

Redovisa hur framgångsrika arbetssätt på olika nivåer tas tillvara och sprids inom

stadsdelen/enheten. Vidare hur framgångsrika arbetssätt på stadsdelsnivå/enhetsnivå ytterligare kan användas för att stödja enheternas/förskolans måluppfyllelse och öka likvärdigheten.

Enheten har tagit ställning för att arbeta ämnesöverskridande i projektform utifrån ett gemensamt tema "Barnen möter staden - 100 olika sätt". Det är en gemensam plattform att arbeta utifrån och dela med sig av goda exempel och inspirera varandra, ett kollegialt lärande.

Att ha kompetensutveckling som riktar sig till alla som arbetar med barnen har varit framgångsrikt. I januari bjöd vi in Jana Söderberg som föreläste för oss kring ledarskap- "Konsten att leda sig själv och andra på hjärnans villkor". Föreläsningen med Martina Lundström som handlade om Barns inflytande i förskolan och vägar till delaktighet, i relation till forskning och vårt utbildningsuppdrag bidrog till en gemensam grund och riktning för vårt gemensamma arbete. Det gäller även enhetens gemensamma "uppstart" i augusti, där vi fördjupade tankarna om att arbeta processinriktat med ett tema tillsammans med barnen och hur vi introducerar nya och gamla barn till vår pedagogiska miljö och grundverksamhet.

Verksamhetssamtal ledning och arbetslag, där fokus ligger på uppdraget och det kollegiala lärandet och utbytet, har varit uppskattade och vi ser att en regelbundenhet i dessa möten kommer att ge bättre underlag för analys.

Att arbetslagen har avsatt tid för veckoreflektion varje vecka med gemensamt underlag hjälper till att hålla fokus på barnens läroprocesser under veckan. Det är ett stöd i reflektionen, att läsa/tolka dokumentationen/information vi får från barnen.

Att en förskollärare inom vår enhet har avsatt tid för att samordna VFU (Verksamhetsförlagd utbildning) och CPU arbetet inom enheten har hjälpt till att lyfta frågan oftare, se vinsterna med att ha studenter samt att få en överblick av VFU/CPU organisationen, då den är ganska omfattande. Hon har även det övergripande ansvaret för VFU och CPU inom stadsdelen.

Enhetens administratörer har varit viktiga stödfunktioner för att avlasta ledning, barnskötare och förskollärare i frågor som handlar om administration, uppföljning av städ och reparation och underhåll av lokaler mm.

Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämndsnivå för kommande budgetår

Utvecklingsområden

Anvisning

Utifrån analysen ovan lyfts prioriterade övergripande utvecklingsområden fram som bedöms vara särskilt viktiga för verksamhetsutveckling och likvärdighet med beskrivningar av insatser och förväntade resultat.

För utvecklingsområden över flera år redovisas förväntat resultat och nästa steg kommande år i förhållande till nuläget. Prioriterade utvecklingsområden rekommenderas inte vara fler än 3-5, hänga samman med identifierade utvecklingsbehov på enhets/förskolenivå och gärna samordnas med nämndmål i kommande års budget. Beskriv

om insatserna riktas olika för att öka likvärdigheten.

För den långsiktiga utvecklingen av en robust organisation har vi formulerat en **Operativ vision** för likvärdiga förskolor:

- Utforskande, tillåtande och kreativa lärmiljöer som utmanar barnens utveckling och lärande. En grundverksamhet med basmiljöer; ateljé och bygg- och konstruktion på varje avdelning.
- Gemensamma verktyg och former för systematiskt kvalitetsarbete, med gemensamma underlag för observation, reflektion, uppföljning och utvärdering samt utvecklingssamtal. Ett processinriktat arbetssätt.
- En reflekterande kultur med gemensam syn kring värdegrund, kunskap och lärande, baserat på vetenskapliga teorier och forskning.
- Vi ser oss som en enhet där vi delar med oss av och får del av varandras kunskaper, erfarenheter och goda exempel. Enhetens organisation bygger på delaktighet och eget ansvar.

Utvecklingsområden 2019

Digitalisering i förskolan

Åtgärd:

Samordnad och effektiv kommunikation internt och med vårdnadshavare
Gemensamma arbetssätt för pedagogisk dokumentation i Skolplattformen
Närvarohantering i Skolplattformen

Utveckla barnens lärmiljöer

Åtgärd:

Formulera vad en "basmiljö" och grundverksamhet är för de yngsta och de äldsta barnen, utifrån ett ämnesöverskridande perspektiv.
Formulera ställningstaganden för vad ateljéerna och bygg- och konstruktion ska innehålla.

Fördjupad reflektion tillsammans med barnen

Åtgärd:

Veckoreflekation prioriteras, både tillsammans med barnen och med arbetslaget.
Fortsätta arbeta processinriktat utifrån temat.
Nätverk för förskollärare och barnskötare.

Stadsdelsgemensamma insatser

Anvisning

Här beskrivs övriga stadsdelsgemensamma insatser som kommer att genomföras kommande år för att stödja och skapa förutsättningar för förskolornas måluppfyllelse, utveckla verksamhetens kvalitet och/eller öka likvärdigheten.

För att öka kunskapen om förskollärares och arbetslagets roll och ansvar utifrån den reviderade läroplanen för förskolan, lpfö 18 kommer stadsdelen anordna föreläsning för all pedagogisk personal. Enheten planerar för nätverken under våren för att följa upp detta.

Föreläsningar för barnskötare och förskollärare för att öka kompetensen inom barnrättsperspektivet:

- ”Hissad och dissad”- Margareta Öhman
- ”Lågaffektivt bemötande i förskolan” - David Edfelt
- ABC-utbildning för 4 arbetslag

Föreläsning för förskolornas kockar för att öka kompetensen kring näringsinnehåll i barns kost under en förskoledag

För att öka den pedagogiska kompetensen och utveckla utbildningens kvalitet ges utbildad personal möjlighet till grundutbildning till barnskötare, samt erfarenhetsbaserad utbildning från barnskötare till förskollärare.

Enheten har en övningsförskola inom CPU (Södertörns högskola-Centrum för professionsutveckling) och VFU studenter från Stockholms universitet.

För att bättre säkerställa kontinuitet för barnen och att våra tillfälliga vikarier har god kännedom om verksamheten har vi valt rekrytera egna timvikarier löpande som förskolorna kan kontakta. Detta arbete ansvarar en av administratörerna för.

Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår

Anvisning

Mot bakgrund av stadsdelsnämndens/enhetens analys och utvecklingsbehov redovisas önskemål på gemensamma stadsövergripande utvecklingsområden för Stockholms stad och förslag på insatser för dessa.

Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår

Kvalitetsarbets genomförande

Anvisning

Beskriv stadsdelsnämndens/enhetens kvalitetsarbete, strukturen för sammanställning av resultat och analys för att säkerställa en god och likvärdig kvalitet utifrån de nationella målen.

Det omfattar exempelvis ansvarsfördelning, tidsplan för olika moment som inhämtande av underlag, mötesformer, dialoger med enheterna, verksamhetsbesök och hur stadsdelen/enheten bidrar till att utveckla enheternas/förskolans kvalitetsarbete med mera.

Pedagogisk ledare deltar i arbetslags veckoreflektioner och i några avdelningars projektarbete med barnen varje termin, för att sammanställa resultat och fördjupa analysen tillsammans med arbetslagen för att utveckla undervisningen för barnen.

Förskollärarna har schemalagd Pedagogisk utvecklingstid varje vecka för uppföljning, utvärdering och utveckling av undervisningen/det pedagogiska arbetet. De ska planera,

förbereda undervisningsmaterial, formulera/kommunicera undervisning, dokumentera, reflektera och analysera. Ta del av forskning, delta i kompetensutveckling. Samverka med verksamheter/över verksamhetsgränser, förberedelse och uppföljning av utvecklingssamtal och forum för föräldrasamverkan.

Varje avdelning har en digital eller fysisk "processpärm" och/eller "Planeraren" med tidplan för planering, genomförande, uppföljning och utvärdering av de nationella målen.

Förskollärarna ansvarar för att detta arbete genomförs. Ledningen får tillgång till materialet och kan samla information till enhetsövergripande uppföljning och utvärdering varje termin.

Alla arbetslag skriver sammanfattande veckobrev- månadsbrev till vårdnadshavarna för att synliggöra den lek, utveckling och lärande som pågår i barngruppen.

Enheten har 4 utvecklingsdagar per år som innehåller kompetensutveckling utifrån utvecklingsområden, nulägesanalyser, uppföljning och utvärdering och planering av verksamheten.

Varje arbetslag gör en självvärdering WKI (webbaserad kvalitetsredovisning) och reflekterar och analyserar sitt arbete utifrån det varje termin. Pedagogisk ledare sammanställer resultatet för enheten som sedan ligger till grund för utvecklingsarbetet och kompetensutvecklingsplanen för kommande termin och år.

Biträdande förskolechefer deltar i förskolläramöten och i individuella samtal med förskollärarna för att stödja dem i utvecklingsarbetet, samt inhämta underlag för resultat.

Förskolechef träffar platsansvariga förskollärare för att stödja dem i uppdraget att leda mot målen, samt samla underlag för fortsatt utvecklingsarbete.

Förskolechef följer upp det särskilda stödet för barn en gång per termin med ansvarig pedagog och samordnare på förvaltningen, samt genom löpande samtal med personalen.

Varje arbetslag träffar under höstterminen två ledningspersoner i ett verksamhetssamtal med vårt huvuduppdrag- arbetet med barnen utifrån läroplanen och kollegialt lärande som utgångspunkt.

Vårdnadshavare är delaktiga i kvalitetsarbetet genom stadens förskoleundersökning, föräldramöten och utvecklingssamtal.

Ledningen har sammanställt en utvärdering av allt material från alla avdelningar och förskolor, med ledningssystemet som en första arbetsgrupp formuleras sedan utvecklingsområden och mål för kommande år.

Analys

Anvisning

Beskriv vad som varit framgångsrikt i det här arbetet och vad som kan förbättras inför

Förskollärare och barnskötare har i veckoreflektioner och verksamhetssamtal lyft fram att "processpärmen" hjälper till att hålla fokus på barnens läroprocesser under veckan. Det är ett stöd i reflektionen, att läsa/tolka dokumentationen/information vi får från barnen.

Planeraren är ett stöd för att sammanfatta och följa upp. Dessa två verktyg är kompletterande och används med fördel tillsammans och är ett bra underlag för pedagogiska verktyg i

skolplattformen.

WKI är ett sätt att följa upp verksamheten. Att redovisa med siffror säger inte allt, viktigt är samtalet och reflektionen. Alla arbetslag har fått återkoppling på sin WKI. Eftersom förskolan arbetar ämnesöverskridande kan det bli upprepande att svara på samma frågor fast under olika rubriker, tex pedagogiska miljöer och matematiskt undersökande. Det är en fördel att verktyget har utvecklats och blivit mer flexibelt.

Pedagogisk utvecklingstiden behöver utvecklas och fördjupas:

- Det kollegiala lärandet, hur ser det ut och hur gör det skillnad för barnens utveckling och lärande?
- Dokumentation och reflektion tillsammans med barnen, Hur gör vi?
- Innehåll, vad ska den individuella och kollegiala tiden innehålla för att göra skillnad för barnen/undervisningen?

På våra utvecklingsdagar har vi i enlighet med pedagogisk plattform delat upp läroplanens målområden och fokuserat vår utvärdering till två områden per termin. Det har förskollärare och barnskötare kommenterat som positivt. De uttrycker att även om alla målområden pågår parallellt i verksamheten så blir planeringen, uppföljningen och utvärderingen mer fokuserad och fördjupad på detta sätt.

Alla arbetslag har i skrivande stund inte haft verksamhetssamtal, men det har hittills varit positivt. Förskolans arbete bygger på det kollegiala och reflekterande arbetssättet, när arbetslaget samtalar om sitt arbete tillsammans synliggörs fler aspekter och bilden av undervisningen/utbildningen blir mer nyanserad. Det kommer på sikt också ge ett bättre underlag för analys.

I samtalen har framkommit att de nätverk vi haft tidigare inom enheten för reflektion och utveckling som utgått från pedagogiska utvecklingsfrågor har varit saknade under detta år. De dokumentationer deltagarna har haft med sig från barnens arbete på förskolan och som de har delat med sig i gruppen har bidragit till att öka kvaliteten. Det har även litteraturseminarierna kring överenskommen litteratur och aktuell forskning bidragit till. Ledningen delar uppfattningen att detta är viktigt att lägga in i planeringen för nästa år.

Resultatet av förskoleundersökningen är ett mått på servicekvalitet. Syftet med undersökningen är att ta reda på vårdnadshavarnas nöjdhet inom olika områden för att bidra till verksamhetens underlag för att utveckla kvaliteten. Enheten har generellt sett hög nöjdhet och det ser vi som positivt. Ibland lägger vi för stor vikt vid vårdnadshavarnas synpunkter och det kan ge resultatet att vi inte utvecklar områden för att vårdnadshavarna är nöjda eller att vi ändrar saker för att göra vårdnadshavarna nöjda, trots att vi ser andra utvecklingsbehov, för att vara tillmötesgående. Som profession behöver vi bli bättre på att analysera alla resultat (inklusive förskoleundersökningen), att göra jämförelser över tid och se orsaker och samband och att det leder till förändrat handlande med fokus på uppdraget och styrdokumentet.

Utvecklingsområden för innevarande budgetår

Anvisning

Redogör för detta års utvecklingsområden och hur dessa har uppfyllts utifrån de förväntade resultaten med särskilt fokus på måluppfyllelse och likvärdighet.

Utvecklingsområde 2018:

Pedagogisk dokumentation för fördjupad reflektion tillsammans med barnen.

Åtgärd:

- Veckoreflekation prioriteras. Reflektionen är ett underlag för kommande veckas planering.
- Utbildning i pedagogisk dokumentation för alla platsansvariga förskollärare.
- Platsansvarig förskollärare leder förskolläramöten med fokus på observation och dokumentation.
- Fortsätta utveckla arbetet med Processpärm/Dokumentationspärm/Planeraren.
- Formulera vad Pedagogiska utvecklingstiden för förskollärare ska innehålla.
- Formulera begreppet undervisning.
- Nätverk förskollärare och barnskötare.

Utveckla barnens lärmiljöer ute och inomhus

Åtgärd:

- Formulera vad en "basmiljö" ska innehålla för de yngsta och äldsta barnen.
- Påbörja formulera ställningstaganden för vad ateljéerna ska innehålla.
- Påbörja formulera ställningstaganden för vad bygg-och konstruktions miljöerna ska innehålla.

Digitalisering i förskolan, IKT (Informations och kommunikationsteknik)

Åtgärd:

- Fungerande och lättillgänglig teknik för barnen. Gör en inventering av vad som finns och vad som behöver kompletteras.
- Analog och digital programmering tillsammans med barnen.

Analys

Anvisning

Analysera vad som bidragit till att de förväntade resultaten uppfyllts respektive inte uppfyllts. Redovisa om det finns något av detta som kan tas med som framgångsfaktorer och/eller kommande utvecklingsområden. Om det bedöms att arbetet med ett utvecklingsområde behöver fortsätta kan nuläget inför kommande års arbete definieras här.

Engelbrekt-Gärdet förskolor är en ny konstellation och det stora övergripande utvecklingsområdet är den gemensamma organisationen. Vi har som mål att skapa en robust organisation med fokus på vårt gemensamma uppdrag. Enhetens måluppfyllelse och arbete ska inte vara beroende av enskilda medarbetares kunskap, kompetens och engagemang utan det ska finnas inbyggt i strukturen. Ledningen har avsatt mycket tid för samtal, reflektion, möten och eftertanke under året. Att bygga en robust organisation, att förankra och gemensamt utveckla vår verksamhetsidé och värdegrund så den är känd och relevant för alla är något som inte görs under ett år, utan är en process som kommer att pågå under längre tid.

Pedagogisk dokumentation för fördjupad reflektion tillsammans med barnen.

Vi har skapat en organisation för att veckoreflekationerna ska prioriteras och det gemensamma temat har hjälpt till att hålla riktningen mot målen i läroplanen.

Processpärmerna och Planeraren har varit ett bra verktyg för att hålla fokus i projekten. Alla arbetslag använder något av dessa verktyg.

Nätverk för platsansvariga förskollärare har genomförts och bidragit till fördjupad diskussion och reflektion kring pedagogisk dokumentation och förskollärarens ansvar att leda de målstyrda processerna.

Det finns en övergripande formulering av vad PU-tiden ska innehålla. Den behöver konkretiseras och även förtydligas med vad den inte ska innehålla.

Begreppet undervisning har vi inte formulerat, utan avvaktar den reviderade läroplanen.

Nätverk har vi inte haft. Tanken var att de skulle ha påbörjats under hösten med fokus på reviderade läroplanen. När den flyttades fram flyttade vi även fram starten av nätverken. Det är något som förskollärare och barnskötare har saknat.

Utveckla barnens lärmiljöer ute och inomhus

Arbetet med att formulera ställningstagande för våra pedagogiska miljöer med fokus på ateljéer och bygg- och konstruktion är påbörjats. Vi har fokuserat på att alla förskolor ska ha möbler som är anpassade för barnen. Det är ett omfattande arbete som också är kostsam och vi kommer fortsätta under kommande år.

Digitalisering i förskolan, IKT (Informations och kommunikationsteknik)

En inventering av vad som finns och vad som behöver kompletteras är gjord. Vi avvaktar inköp tills det nya upphandlingsavtalet träder i kraft.

Analog och digital programmering tillsammans med barnen pågår, men det ser olika ut på de olika avdelningarna. Vi behöver se över möjligheterna att sprida goda exempel mellan förskolorna genom workshops eller dylikt.

Sammanfattningsvis kan vi se att vi haft höga ambitioner och för många och för omfattande mål. Vi gör bedömningen att vi kommer att fortsätta inom samma områden även nästa år, men med färre åtgärder och med mer avgränsade målområden.

Nämndmål och enhetsmål med pedagogisk inriktning för innevarande år

Anvisning

Redogör för detta års nämndmål/enhetsmål med pedagogisk inriktning och hur dessa har uppfyllts utifrån de förväntade resultaten, med särskilt fokus på måluppfyllelsen. Finns inga nämndmål eller enhetsmål med pedagogisk inriktning räcker det med en notering under rubriken om att rubriken ej är aktuell.

Nämndmål: Flickor och pojkar utvecklar sina skapande förmågor och kunskaper i en god pedagogisk miljö

Enhetsmål: Barnen utvecklar sina skapande förmågor och kunskaper i en god pedagogisk miljö.

Förväntat resultat:

- Barnen provar olika uttrycksätt och tekniker.
- Barnen har tillgång till och blivit introducerade till ateljé och bygg- och konstruktion.

Resultat: Under hösten har barnen blivit introducerade till ateljé och bygg- och konstruktion i små grupper. I projektarbeten ser vi att barnen ges möjligheter att uttrycka sig genom många olika uttrycksformer som t.ex. målning, dans, teckning, lera, musik.

Barnen provar olika uttryckssätt och tekniker. Barnen har tillgång till och blivit introducerade till ateljé och bygg- och konstruktion.

Nämndmål: Flickor och pojkar utvecklar sina språkliga, kommunikativa, matematiska och naturvetenskapliga förmågor och kunskaper

Enhetsmål: Barnen utforskar sin omvärld tillsammans i ett lustfyllt lärande genom lek och kreativitet

Förväntat resultat:

- Barnen använder sig av matematik, teknik och naturvetenskap för att lösa problem, föra resonemang och undersöka sin närmiljö.

-Barnen utvecklar sina språk och kommunicerar med hjälp av olika uttrycksformer

-Barnen utvecklar sin digitala kompetens

Resultat: Barnen har växlat mellan olika aktiviteter under dagen. Verksamheten ger utrymme för barnens egna planer, fantasi och kreativitet i lek och läran de såväl inomhus som utomhus.

Utomhusvistelsen ger möjlighet till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö.

Barnen har utvecklat sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar, när de använder Bygg-och konstruktions material i t ex konstruktion, mönsterbildning. Barnen leker mycket med kartonger och utforskar sin närmiljö genom intresset för att leka HUS med kartonger. Barnen prövar och utvecklar olika byggnadstekniska och arkitektoniska lösningar för att leken kräver det. Barnen funderar över stadsplanering, förändring, stabilitet – hållfasthet i leken och undersökandet.

Personalen medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och lägger stor vikt vid miljö och naturvårdsfrågor förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. ex barnen letar efter fåglar , insekter på gården och i våra parker . Några avdelningar har kompost inomhus hela läsåret med olika djur gör det möjligt för barnen att följa kretsloppet på nära och prova sina teorier och hypoteser.

Personalen lägger stor vikt vid miljö och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro präglar förskolans verksamhet

I våra dokumentationer kan vi se att barnen har utvecklat ett nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra. Barnen är med i läsgrupper där både det muntliga berättandet, boksamtal, texten i böcker och även bildspråk i bilderböckerna också fått stort utrymme. Mycket litteratur i olika språkgenre, faktaböcker, sagoböcker finns på våra förskolor.

Multimedia och informationsteknik har användas såväl i skapande processer som i tillämpning

- QR-koder

- webbägg (webbkamera med 40 gångers förstoring)
- Bee-bot
- Digitala fotoramen
- Digitalkamera.
- projicera bilder/filmer

Nämndmål: Barnrättsperspektivet uppmärksammas och barnets rättigheter respekteras

Enhetsmål: Barnen har inflytande i sina läroprocesser.

Förväntat resultat:

- Barnen uttrycker sina tankar, åsikter och påverkar innehållet i verksamheten
- Barnen använder sig av pedagogisk dokumentation i reflektion tillsammans med andra barn och personal.

Arbetet har till viss del skett med ett tematiskt och processinriktat arbetssätt. Barnens lek respekteras och berikas av den övriga verksamheten. Barnens enskilda behov, erfarenheter, åsikter, känslor och intressen påverkar i viss mån verksamheten.

De behov och intressen som barnen själva på olika sätt har gett uttryck för ligger till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten.

Vårt gemensamma tema staden öppnar upp för olika reflektioner mellan barnen där vi kan se hur de inspireras av varandra och hur barnen har nytta att få se och lära av det de själva och andra gjort för att kunna gå vidare med nytt praktiskt arbete.

Analys

Anvisning

Analysera vad som bidragit till att de förväntade resultaten uppfyllts respektive inte uppfyllts. Redovisa om det finns något av detta som kan tas med som framgångsfaktorer och/eller kommande utvecklingsområden. Om det bedöms att arbetet med ett utvecklingsområde behöver fortsätta kan nuläget inför kommande års arbete definieras här.

Digitala verktyg används mer flitigt och vi kan se en ökad kompetens på förskolorna. Enheten behöver hitta olika forum där vi kan sprida vår kompetens mellan varandra.

Ett arbete har påbörjas att säkra den pedagogiska miljön i enhetens förskolor. Denna satsning ser vi som ett av flera sätt att skapa likvärdiga förskolor i vår enhet. Våra lärmiljöer ska bjuda in till möten, kommunikation, utforskande och lärande för alla barn. Där material och miljöer är arrangerade på ett sätt som lockar till utforskande skapar det en trygghet och tillit för barnen. Enheten har fortsatt att köpa in en större mängd tråklossar till barnens konstruktionslek. Det har bidragit till att barnen har kommit i kontakt med matematiska begrepp som geometri, mätning och antalsberäkning på det sätt som är naturligt för barn, genom lek.

Att ge barnen tid till att kunna fördjupa och bredda sina möten med materialen och varandra ser vi som ett viktigt arbetssätt. Materialet och miljöerna skapar också trygghet och tillit för barnen. I projektarbeten ser vi att barnen ges möjligheter att uttrycka sig genom många olika uttrycksformer som t.ex. målning, dans, teckning, lera, musik. Vår strävan, att alla olikheter

ska bli en tillgång i gruppen, innebär att vi ständigt håller den diskussionen levande i såväl personalgruppen som tillsammans med barnen. Barnskötare i enheten har deltagit i ler-nätverk under januari och februari. Det har gett resultatet att flera avdelningar har organiserat så att det finns tydliga lerstationer i miljön.

Vi kan se att vi skiljer på ämnesområdena och att vi behöver bli bättre på att skapa ingångar och förbindelser inom och mellan olika ämnesområden samt fördjupa och synliggöra läroprocesser. Med vårt gemensamma tema "barnen möter staden - på hundra sätt" kan vi redan nu se att det hjälper oss att se de olika ämnen som barnen intresserar sig för, vad och hur de leker och hur de hänger ihop.

Som tex att leka pizzeria med olika rekvisita som ex några stenar i en ring, lade några kottar i yoghurtburkarna och hämtade en kniv och gaffel och sade - "Jag bakar pizza" och - "Jag måste skära den" och - "Måste ha peppar" För att leka fantasifullt krävs det en tillåtande atmosfär. En lekvärld är en fantasi som barn och personal skapar, går in i och leker tillsammans som vi behöver utveckla mera, att vi inte skiljer på lek och projekt utan ser att det hör ihop. *Monica Nilsson skriver att riktigt bra projekt kan rymma allt, lek och utforskande, det relationella, sociala och samhällliga, och att de behöver förenas. vilket de formulerar som en önskan i boken om förskolor och förskoleverksamheter som ger möjlighet för barn och pedagoger att leka och utforska tillsammans i spännande, kunskapsrika och estetiskt genomtyrande utforskande- och lekprojekt.*

Det är också väldigt viktigt att barnen har möjlighet att spara och att fortsätta utveckla sina utforskande och inte alltid starta från noll. man kan sortera material som inte används men låt stationerna leva. Detta är pedagogernas ansvar och ett ständigt pågående arbete .

Barnen har möjlighet att vara aktiva i sitt lärande och får möjlighet att lära tillsammans. Som *Lenz Taguchi, Palmer (2017)* skriver om det kollaborativa reflektionsarbetet, handlar det om att med utgångspunkt från dokumentationerna både lyfta fram hur individen gör, tänker, löser problem och så vidare. För att hitta nya sätt att stimulera det fortsatta lärandet behöver vi fokusera på hur det gemensamma utforskandet i den större barngruppen kan förstås.

Vi ser att barnens möjligheter att intressera sig för varandras idéer, förslag och tillvägagångssätt ökar när de får mötas i mindre grupper och meningsfulla sammanhang. För de yngsta barnen brukar det vara mest intressant att titta tillbaka på något de gjort tidigare en kort stund för att få nya idéer. Att sätta foton direkt på golvet så att barnen kan gå och känna på sin sina upptäckter och bilder som man kan bära runt är ett sätt.

Övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser för innevarande budgetår för att öka måluppfyllelsen

Anvisning

Beskriv vilka gemensamma insatser som gjorts på stadsdelsnämnds nivå för ökad måluppfyllelse och likvärdighet.

Exempelvis övriga genomförda utvecklingsinsatser, arbete för barn som behöver särskilt stöd, eventuella specialverksamheter, VFU, framtagande av policy, fortbildning, stödåtgärder, rekryteringsåtgärder med mera. Beskriv vilka resultat och effekter detta

arbete och dessa insatser lett fram till kopplat till måluppfyllelse och likvärdighet.

Utbildning i TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) för 11 personer under höstterminen. Denna utbildning återkommer varje termin för att utveckla det språkutvecklande arbetet på förskolorna, både för de yngre barnen och för de barn som av olika skäl behöver stöd i sin språkliga och kommunikativa utveckling.

Barnrättsperspektivet: Allas rätt - Josef Elveskog För all personal på enheten.

Jana Söderberg för all personal på enheten, Neuroledarskap, konsten att leda sig själv och andra. Syftet att skapa en organisation för Delaktighet och eget ansvar.

Heldags föreläsning: Martina Lundberg Barns delaktighet och inflytande

Gemensam uppstart för alla förskolor med fokus på processinriktat arbetssätt och tema/projekt

Samarbete med Autismcenter för små barn och Banyan center för riktat stöd för barn med diagnos inom autismspektrat.

Enheten har regelbunden rekrytering av timvikarier för att täcka enhetens behov av korttidsvikarier. Lättare att få tillgång till vikarier vid behov och också en möjlighet att få vikarier som kan lära sig verksamheten.

För att behålla, attrahera och kompetensutveckla förskolläraren har stadsdelen och enheten vidareutbildat förskollärarna i sitt pedagogiska ledarskap genom arbetslagsledarutbildning.

Analys

Anvisning

Analysera vilka insatser som varit framgångsrika för att bidra till måluppfyllelsen, vilka som behöver fortsätta att genomföras och eventuella förändringar som behöver göras.

Vi behöver fortsätta utbilda personalen i TAKK, på de avdelningar som arbetar med teckenstöd ser vi att det används av alla barn på ett positivt sätt. Det pågår både spontant och organiserat genom sång, musik och dans ramsor sånger fingerlekar och i vårt temaarbete. När TAKK är en del av grundverksamheten på förskolorna finns kunskapen aktuell och barn som har behov av särskilt stöd i sin kommunikativa utveckling kan kommunicera med både andra barn och vuxna.

Föreläsningarna har syftat till att hålla riktningen utifrån våra målområden och pedagogisk plattform.

Allas rätt har lett till att fördjupa samtalet inom lpfö's normer och värden och diskussionen blev kopplad till praktiken. Det var bra att starta terminen med detta.

Martinas föreläsning om barnens delaktighet och inflytande har haft påverkan på hur barnen blir delaktiga i utformandet av våra pedagogiska miljöer och grundverksamhet. som en fortsättning på detta hade vår pedagogiska ledare en uppstartskväll om vinsterna med gemensamt tema och vikten av att introducera miljö och verksamhet för barnen som kommer till förskolan på hösten. Vi kan se att det har gjort skillnad i hur förskollärare och barnskötare kunnat inkludera barnen i utformandet av de pedagogiska miljöerna.

Samarbetet med Autismcenter och Banyan center har generellt sett varit gott. Det som kan vara en utmaning är när förskolans uppdrag ibland sätts åt sidan för att barnen har en insats i landstingets regi och att den största delen av "träningen" sker på förskolan. Det är viktigt att tydliggöra vad som är förskolans respektive föräldrarnas uppgift för att förskolan ska kunna använda sina resurser på bästa sätt.

Samtidigt ser vi att flertalet av barnen har användning av sina erövrade färdigheter i sina relationer till andra barn och förskolans verksamhet.

De satsningar som gjorts för att öka kompetensen inom barnrättsperspektivet har lett till att arbetslagen tillsammans skapat strategier för att förebygga konflikter som kan uppstå i såväl rutinsituationer som i samvaro och lek. Flertalet av enhetens arbetslag har tidigare deltagit i ABC-utbildningen och det är en bra grundutbildning i hur vi bemöter våra barn med ett gemensamt förhållningssätt.

Arbetslagsledarutbildningen har rustat förskollärarna att vara de pedagogiska ledarna i sitt arbetslag. De har fått ett mer uttalat ansvar och fått verktyg för att bättre göra alla i arbetslaget delaktiga i arbetet med de målstyrda processerna.

Strukturella förutsättningar

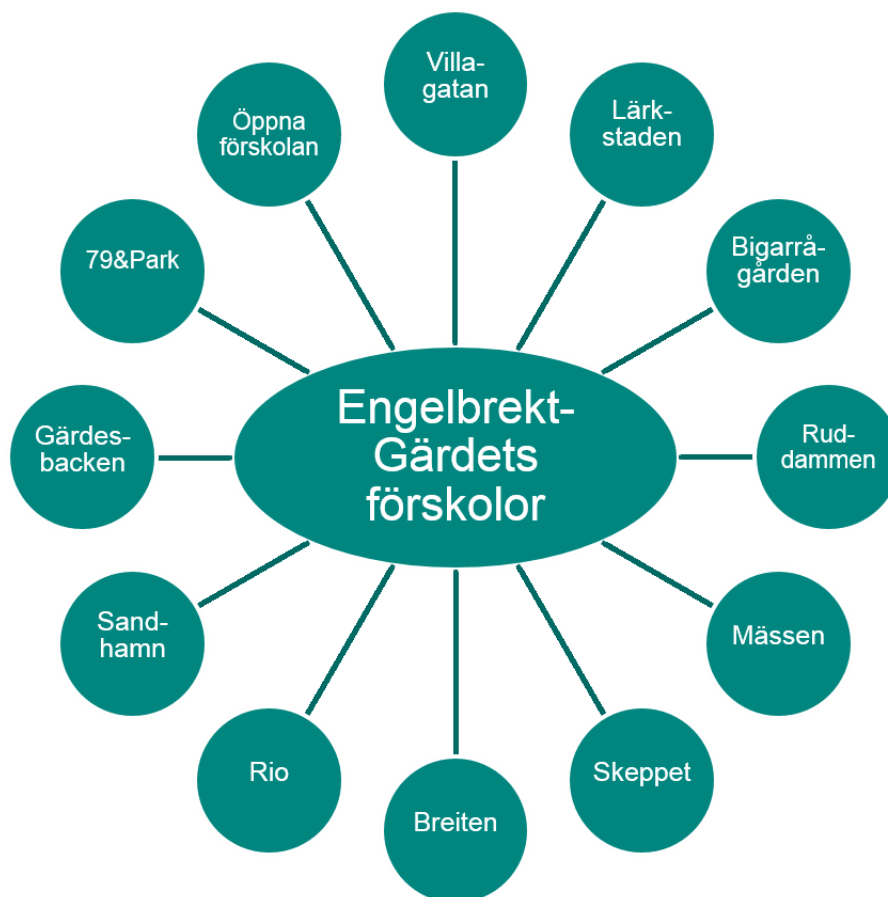
Anvisning

Som en bakgrund till analysen redovisas uppgifter om verksamhetens strukturella förutsättningar och organisation. Vidare hur stadsdelsnämnden/enheten fördelat resurser till utbildningen efter barnens olika förutsättningar och behov.

Beskriv:

- *Organisation på stadsdelsnämnds nivå/enhetsnivå med stödfunktioner för enheterna*
- *Antal förskoleenheter och deras organisation*

Från och med den 1 januari 2018 gick Engelbrekts och Gärdets förskolor samman och bildade en förskoleenhet under namnet Engelbrekt-Gärdets förskolor. Enheten består av 11 förskolor och öppna förskolan på Villagatan.

Verksamhetens medarbetare består av: förskollärare, barnskötare och de utan adekvat utbildning som arbetar med barnen. Förskolorna har kokar/ekonomibiträden som lagar mat till enhetens alla förskolor.

Förskoleenheten har en ledning som består av en förskolechef, två biträdande förskolechefer och en pedagogisk utvecklingsledare. Ledningssystemet består av ledningen samt en platsansvarig förskollärare från varje förskola som träffas regelbundet för att bedriva aktivt systematiskt kvalitetsarbete:

Enheten har två administrativa assistenter som stödjer ledning och medarbetare i det administrativa arbetet samt praktiska frågor som tex lokalfrågor.

Anvisning

Redovisa uppgifter från den 15 oktober för de senaste tre åren i tabellform gällande:

	Budgetår 2018	Budgetår 2017	Budgetår 2016
Antal inskrivna barn (antal)	603		

Andel anställda som förskollärare (räknat på årsarbetare) (%)	42,7		
Barn per personal/årsarbetare med resurspersoner (antal)	5,2		
Barn per personal/årsarbetare utan resurspersoner (antal)	6,0		
Barn per grupp (antal)	16,8		
Andel barn med annat modersmål än svenska (%)	12		
Andel personal med annat modersmål än svenska	31		
Antal språk som talas av barnen	45		
Antal språk som talas av pedagogerna	25		

Analys

Anvisning

Analysera de strukturella förutsättningarna utifrån hur de påverkat måluppfyllelsen enligt skollagen och läroplanen samt likvärdigheten. Redogör för relevanta variationer mellan enheter, förskolor och arbetslag, om det exempelvis finns arbetslag som saknar legitimerade förskollärare.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta och ta med de viktigaste i den sammanfattande analysen.

Enheten har generellt sett goda strukturella förutsättningar. Det finns en stor efterfrågan på köplaster på Östermalm som vi försöker att tillgodose på bästa sätt. Vi prioriterar att ta emot syskon för att undvika att de ska behöva byta förskola i ett senare skede.

Barngruppernas storlek anpassas efter förutsättningarna. Den viktigaste faktorn är personalens utbildningsnivå, kompetens, kunskap och förutsättningar att möta barnen så att de pedagogiska relationerna håller hög kvalitet.

Enheten har en högre andel förskollärare än stadens mål. Det viktigaste i sammanhanget är att barnen har undervisning ledd av förskollärare, därför har enheten en organisation där alla barngrupper har minst en legitimerad förskollärare som kan leda de målstyrda processerna.

Det finns en variation i lokalernas fysiska förutsättningar, några förskolor är nya/nyrenoverade och andra är i behov av upprustning. Det finns en långsiktig plan för hur detta kan bli mer likvärdigt.

Självvärdering

Anvisning

Redovisa det genomsnittliga värdet för WKI, kvalitetsindikatorn, i stadsdelsnämnden/enheten, samt hur det sett ut över en treårsperiod. Kommentera om det är skillnader över tid och/eller mellan olika områden samt mellan enheter och förskolor.

Beskriv arbetet med att utveckla bedömningskompetensen och hur förskolecheferna säkerställer rimliga bedömningar.

Redovisa hur många arbetslag som gjort bedömningen att de inte når upp till nivå tre och vad som de ansett hindrat bedömning på den nivån. Ange även vilka kriterier som angetts som vanligaste hindret för ännu högre bedömningar. Beskriv effekter av satsningar som gjorts för att möjliggöra högre bedömningar och ökad likvärdighet.

Total 28 arbetslag snittvärde 3,5

	Grundläggande	Utvecklad	Heltäckande
Pedagogisk miljö material	15	11	2
Skapande verksamhet	17	9	2
Barnspråkliga och kommunikativa utveckling	16	10	2
Barns matematiska utveckling	19	6	3
Naturvetenskap och teknik	19	6	3

Alla arbetslag når upp till nivå tre.

För att utveckla bedömningskompetensen och möjliggöra för arbetslagen att utveckla sitt arbete, har vi lagt in i arbetslagens arbetsplaner att diskutera vad skillnaderna i WKI under nivå 4 och 5 gör i praktiken: WKI nivå 4, Barn ska ha reellt inflytande i praktiska situationer och över innehållet i verksamheten.

WKI nivå 5, Barn ska ha ett reellt inflytande i praktiska situationer och över såväl innehåll, upplägg och organisation av verksamheten

Analys

Anvisning

Analysera vad variation och bedömningar under nivå 3 beror på och varför de hindrande kriterierna ovan är vanligast.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta för att möjliggöra högre bedömningar och ökad likvärdighet samt hur stadsdelsnämnden/enheten stödjer det arbetet. Ta med det i den sammanfattande analysen.

Det är första året som Engelbrekt-Gärdet är en förskolenhet därför kan vi inte göra en redovisning över en treårsperiod.

Vårt snitt värde hamnade under vårt förväntade resultat 3,8. Det finns olika anledningar till det, två avdelningar har flyttat över till en annan förskola och därmed försvunnit i systemet. Arbetslagen har analyserat sitt arbete på ett nyanserat sätt, några tenderar att vara väldigt kritiska och några som är väldigt positiva. Grundläggande (3) är en god verksamhet. En

heltäckande (5) verksamhet ska uppnå hela läroplanen inom alla områden. Enhetens vision är att uppnå nivå 4 inom alla områden. Vi ser att vi behöver ha fokus på att utveckla dokumentation och arbetet med de digitala verktygen.

Dokumentation av hur miljö och material används är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation.
Dokumentation av arbetet med skapande verksamhet och andra uttrycksformer är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation
Dokumentation av barns förändrade språkanvändning är underlag för diskussioner och blir till viss del en pedagogisk dokumentation.
Pedagogisk dokumentation ger underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete.
Den bidrar även till utvärderingen i det systematiska kvalitetsarbetet av i vilken mån miljö och material bidrar till att uppfylla verksamhetens prioriterade mål. Barn och föräldrar ges möjlighet att vara delaktiga i den processen.
Digitala verktyg används på ett sätt som ger utökade möjligheter till barnens lärande. Barnen fördjupar sin digitala kompetens genom att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen och får bekanta sig med programmering.
Arbetet med naturvetenskapliga fenomen och tekniska lösningar fördjupas och används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt.

Ett sätt kan göra att resultatet höjs att vi har börjat styra med dokumentationsfrågor hur barnen tex möter miljön det är något som vi ska försätta med att få det systematiskt till varje höststart.

Dokumentationsarbete är ett omfattande och krävande arbete. Det handlar också om långsiktiga processer som kräver tid för samtal, reflektion och analys. Dokumentationsarbetet kan upplevas tidskrävande. Bland pedagoger förekommer en otydlighet kring vad det är som ska dokumenteras och på vilket sätt denna dokumentation ska ta sig uttryck. Att ge dokumentationen tillbaka till barnen, barns delaktighet i dokumentationsarbetet sker delvis men skulle kunna göras mera systematiskt. Det är en otydlighet kring vad det är som ska dokumenteras och på vilket sätt dokumentation ska ta sig uttryck. Enhetens processpärm hjälper många att hålla fokus och vårt gemensamma tema gör det tydligare för lärarna vad det vi ska dokumentera och följa en process är det fler som uttrycker.

Förskoleundersökning

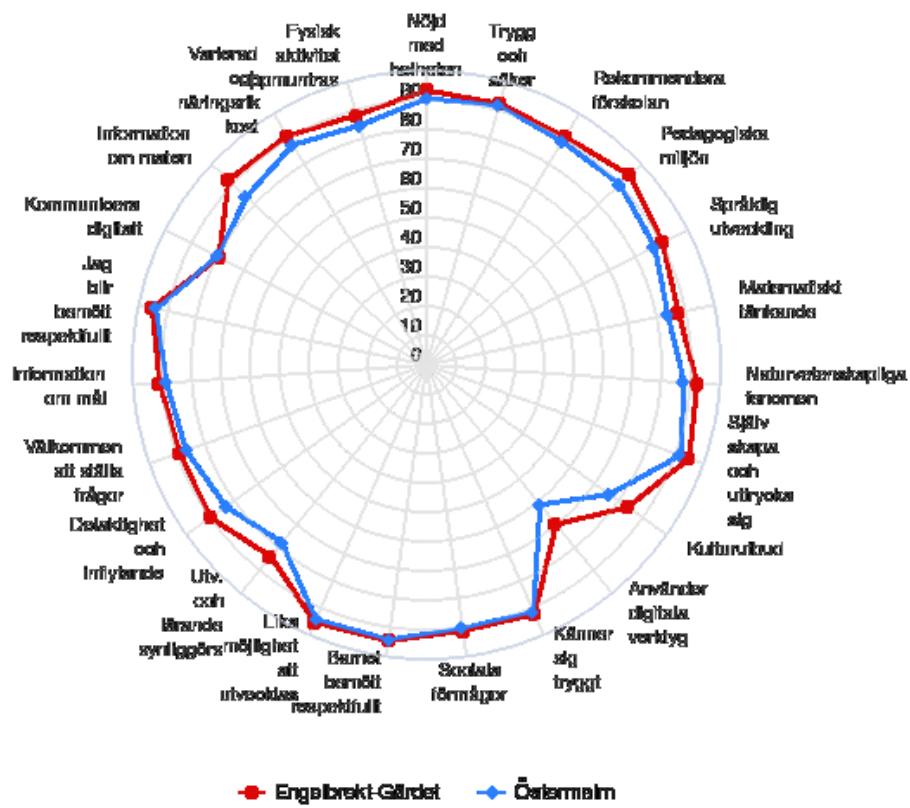
Anvisning

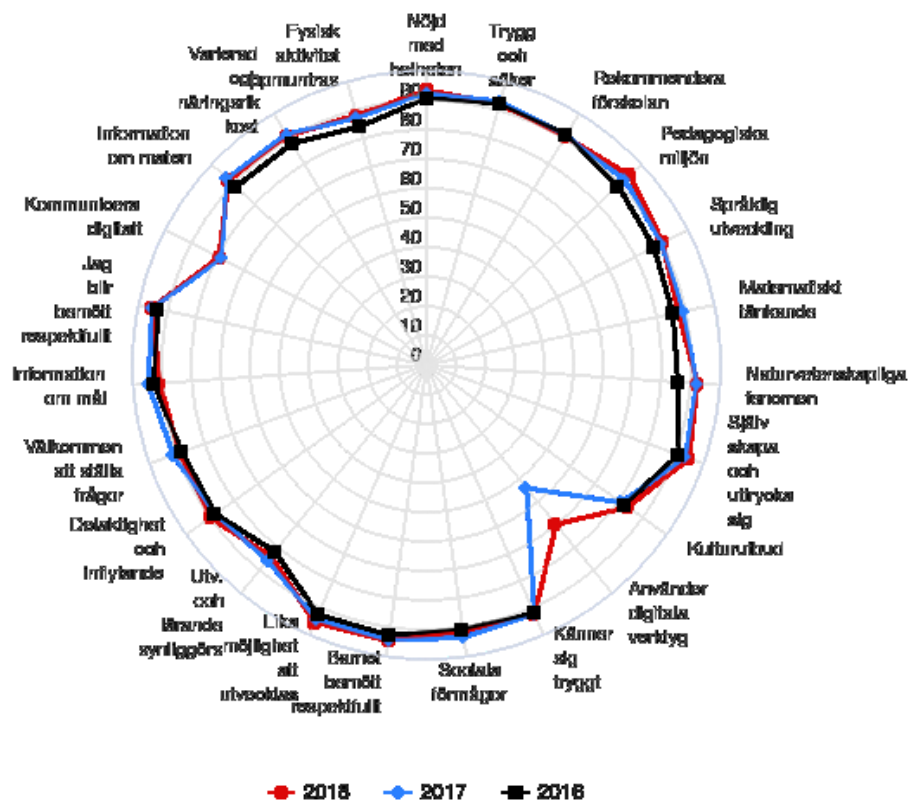
Redovisa resultatet för stadsdelsnämnden/enheten för samtliga frågeställningar gärna i form av spindeldiagram. Redovisa nöjd-föräldraindex över de senaste tre åren.

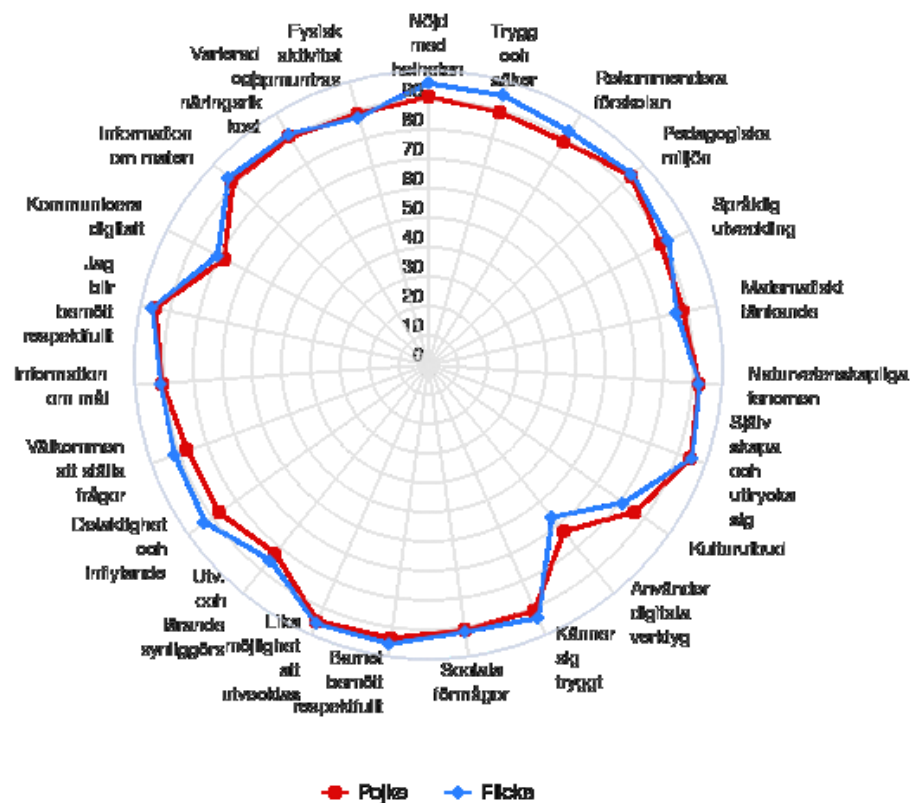
Kommentera om det är skillnader mellan olika år och områden.

Beskriv hur resultaten förhåller sig till övriga stadsdelar.

Beskriv hur relevanta variationer ser ut mellan och inom förskoleenheter.

	2018	2017	2016
Sammanfattande omdöme	92	92	91
Utveckling och lärande	91	90	87
Normer och värden	93	94	92
Samverkan med hemmet	90	91	89

Analys

Anvisning

Analysera vad variationerna beror på mellan olika år, frågor, enheter/förskolor och i jämförelse med andra stadsdelar.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta för att öka likvärdigheten och ta med de viktigaste i den sammanfattande analysen.

Enheten har goda resultat i förskoleundersökningen och har i de flesta områden en något högre nöjdhet än snittet på Östermalm. Resultaten de senaste två åren är stabila, med mycket

små variationer som kan förklaras med att svarsfrekvensen har varierat.

Resultaten för vårdnadshavare till flickor och pojkar är generellt sett goda, med en något högre nöjdhet för vårdnadshavare till flickor. Vi har inte resultat för skillnaderna mellan flicka pojke för de senaste åren och kan därför inte se om detta är en trend över tid eller en tillfällighet. Det väcker en del frågor, har vårdnadshavare till flickor andra förväntningar än dem till pojkar? Vad säger det om vår verksamhet, är den mer riktad till flickor? Beror det på att det är en kvinnodominerad verksamhet? Vi vet att vi inte alltid riktar vår dokumentation till att ta reda på vilka frågor som styr i barngruppen och om vi lyfter fram flickornas tankar och idéer mer eller mindre än pojkarnas. Det är något att se över till kommande år.

Vårt stora utvecklingsområde enligt undersökningen är digitalisering. På frågan om digitala verktyg hade vi en nöjdhet på 70%. I de öppna svaren kan vi också se att många har frågor och tankar om skärmtid, filmvisning och spel på iPad. Vi behöver vara omsorgsfulla med vårt uppdrag att ge barnen möjligheter att, på sin nivå, möta och förhålla sig till den moderna digitala teknik som de omges av. Det är inte genom att göra samma sak som vi redan gör med de digitala verktygen, spela spel mm. Utan genom att använda digitala verktyg i det pedagogiska arbetet för att utveckla barnens digitala kompetens. Där digitala verktyg blir ett uttrycksätt bland andra. Det kan till exempel handla om att utveckla den pedagogiska lärmiljön genom projiceringar, ljud och ljus, men också genom att fotografera, manipulera fotografier, skriva, skapa egna sagor och musik samt dokumentera sitt egna lärande.

Övriga underlag

Anvisning

Redovisa vad som, förutom det som redan beskrivits ovan, framkommit i resultatdialoger med enheterna, vid verksamhetsbesök, i enheternas likabehandlingsarbete och klagomålshantering på olika nivåer.

Här kan även hänvisningar göras till exempelvis, forskning, kvalitetsgranskningar och vad som framkommit i kommunal utvärdering.

Beskriv även hur nämnden/enheten har följt upp att arbetslag och förskolor kontinuerligt och systematiskt dokumenterat barns förändrade kunnande kopplat till den undervisning som bedrivits utifrån de nationella målen.

Analys

Anvisning

Analysera hur dessa underlag hänger samman med andra resultat, om det som framkommit leder fram till åtgärder eller insatser av något slag som behöver tas med till den samlade analysen.